

Ресурси та їх види

Під "виробничими ресурсами" розуміють усі природні, людські і вироблені людиною ресурси, котрі використовуються для виробництва товарів і послуг. Економісти поділяють ці ресурси на такі групи:

- 1) матеріальні ресурси — земля, сировинні ресурси і капітал;
- 2) людські ресурси — праця і підприємницькі здібності.

Земля

До поняття "земля" в економічній науці відносять усі природні ресурси — "дарові блага природи", які застосовуються у виробничому процесі. Ця назва об'єднує всі види природних ресурсів: копалини, земельні території, ліси, воду, флору, фауну, кліматичні і рекреаційні можливості.

Природні економічні ресурси по-різному беруть участь у господарській діяльності:

– як операційні основи виробництва вони являють собою безпосередню територію, на якій розміщені виробничі споруди;

– як джерела мінеральних ресурсів вони використовуються в добувній промисловості;

– як об'єкти виробничої діяльності вони представлені в сільському господарстві.

Земля – це обмежений і практично непоправний ресурс, тому вона потребує дбайливе відношення користувачів і в державному захисті. Через недбале ставлення до землі з сільськогосподарського обігу в світі щорічно вилучається більше шести мільйонів гектарів. Такими темпами через два з половиною століття людство ризикує втратити всі землі, придатні для ведення сільського господарства.

Капітал

Капітал охоплює усі виробничі знаряддя, тобто усі види інструментів, машин, устаткування, а також фабрично-заводські, складські й транспортні засоби і збутову мережу, які використовують у виробництві товарів і послуг та постачанні їх до кінцевого споживача. Процес виробництва і придбання капітальних благ називають інвестуванням

Коли йдеться про виробничі ресурси, термін "капітал" не стосується грошей. Правда, менеджери та економісти часто говорять про "грошовий капітал", маючи на увазі гроші, що використовуються для купівлі машин, устаткування та інших засобів виробництва. Проте гроші безпосередньо нічого не виробляють; тому їх не розглядають як виробничий ресурс.

Реальний, або фізичний, капітал — інструменти, машини та інше виробниче устаткування — це виробничий ресурс; гроші, або фінансовий капітал, не є таким ресурсом.

До даного виду ресурсів відносяться засоби виробництва (устаткування, машини, оснащення, транспорт, будівлі та споруди) і фінансові можливості (кошти, якими розпоряджаються банки і приватні особи, віддаючи їх у користування у вигляді кредитів і інвестицій).

Праця

Цей вид ресурсів охоплює людей, які зайняті у виробничій (господарської) діяльності. Незважаючи на технічний прогрес і автоматизацію, роль праці у виробничому процесі анітрохи не зменшується. Причини цього, по-перше, у складності завдань, які вирішуються в сучасному виробництві для задоволення зростаючих потреб. По-друге, праця стає все більше інтелектуальним, тобто ростуть розумові зусилля. По-третє, у багатьох областях діяльності існують високі ризики і відповідальність – наприклад, в атомній енергетиці, повітряних перевезеннях і т.д.

Оскільки люди є безпосередніми носіями специфічних технічних і організаційних знань і навичок, культури, то тепер прийнято вважати, що трудові економічні ресурси – це не тільки праця, а увесь людський капітал, в якому відображається рівень розвитку трудящих.

Інформація

Інформація - система збирання, обробки та систематизації різноманітних знань людини з метою використання їх у різних сферах життєдіяльності.

Підприємницькі здібності

Особливий людський ресурс носить назву підприємницькі здібності. Виділяють чотири взаємопов'язані функції підприємця:

- організовувати виробництво і випуск товарів і послуг за рахунок з'єднання всіх необхідних факторів виробництва;
- приймати основні рішення з управління виробництвом і ведення бізнесу;
- ризикувати грошовими коштами, часом, працею, діловою репутацією, оскільки діяльність на ринку пов'язана з великою невизначеністю, а результат не гарантований;
- бути новатором, тобто впроваджувати нові технології, нові продукти, методи організації виробництва

Виробничі ресурси, що використовуються в процесі виробництва товарів та послуг, є обмеженими (рідкісними).

Під обмеженістю розуміють не тільки можливість повного вичерпання якогось ресурсу, а й наявність його необхідної величини (кількості) в даний момент і в даному місці.

Слід зазначити, що обмеженість ресурсів має абсолютний і відносний характер.

Абсолютна обмеженість означає, що ресурси обмежені самою природою. Так, існують невідтворювані ресурси: земля, корисні копалини (вугілля, нафта, газ та інші).

Відносна обмеженість означає, що ресурси обмежені відносно масштабів зростання потреб, які випереджають можливості виробництва щодо їх задоволення.

Серед економічних ресурсів варто виділити відтворювані і невідтворювані. До відтворюваних ресурсів відносять працю (робочу силу), капітал, інформацію, науку, а також підприємницькі здібності, а до невідтворюваних – основну частину природних ресурсів (землі): корисні копалини, ґрунти, атмосферний кисень, паливо та енергію, тощо, а також екологію. Усе важливішою стає проблема економії рідкісних (обмежених) економічних (виробничих) ресурсів.

Отже, виробничі ресурси – обмежені, або рідкісні.

Але проблема обмеженості має не тільки економічний аспект. Кожен з нас живе у світі обмежених можливостей. Обмежені фізичні та інтелектуальні можливості людини. Обмежено час, який вона може приділити тій чи іншій справі. Обмежені засоби, які людина могла б використати для досягнення певної мети.